

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ - ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ

ΔΙΗΜΕΡΙΔΑΣ

Η ΑΠΗΧΗΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Παρασκευή 14 & Σάββατο 15 Νοεμβρίου 2025

Αίθουσα Εκδηλώσεων
του Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτών
Δημοσθένους 117, Καλλιθέα

Με την υποστήριξη και την Αιγίδα
του Υπουργείου Πολιτισμού

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

Παρασκευή 14 Νοεμβρίου 2025

17:00 – 17:30 Προσέλευση

17:30 – 18:00 Χαιρετισμοί

Εκπροσώπου της Α. Θ. Παναγιότητος του **Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου**, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαοδικείας κ. Θεοδωρήτου Διευθυντού του εν Αθήναις Γραφείου Εκπρ. του Οικ. Πατριαρχείου

- Εκπροσώπου του Μακαριωτάτου **Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου Β'**, Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Ευρίπου κ. Χρυσοστόμου, Βοηθού Επισκόπου Ι. Αρχ. Αθηνών
-
- Προέδρου του Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτών κ. **Θωμά Κούντερ**

18:00 – 18:20

Στέφανος Κουμαρόπουλος, Δρ. Θεολογίας, Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτών

«Το σκεπτικό και ο στόχος της Διημερίδας»

Η βυζαντινή μουσική έχει επηρεάσει την μουσική του τόπου μας (δημοτικό τραγούδι) μουσικούς, ποιητές (Οδυσσέας Ελύτης - Άξιον εστί) αλλά και σύγχρονα ακούσματα. Σύμφωνα με τους ειδικούς, αποτελεί την εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής μουσικής έχοντας επιπλέον περσικές, αραβικές και δυτικές επιδράσεις στην εξέλιξή της. Καλλιεργήθηκε και αναπτύχθηκε κατά τους βυζαντινούς χρόνους και αυτό εξηγεί την ονομασία της. Είναι καρπός εμπνευσμένων συνθετών, τους ονομαζόμενους μελοποιούς, μελωδούς ή υμνωδούς και καλλιεργήθηκε από μοναχούς, κληρικούς αλλά και λογίους.

Η επιρροή της μουσικής του Βυζαντίου, κυρίως από το 1204, υπήρξε ισχυρή στο γνωστό μας δημοτικό τραγούδι, που μπορεί να θεωρηθεί μετεξέλιξή της. Έχει, όμως, σταθερό μέτρο και διαφοροποιείται από την εκκλησιαστική μουσική για να εξυπηρετείται και ο χορευτικός του σκοπός. Ήταν φυσική αυτή η επιρροή, καθώς η πρώτη φορά που διδάχθηκε ευρέως η δυτική μουσική στον ελληνικό χώρο, ήταν τον 19ο αιώνα, επί Βαυαροκρατίας. Μέχρι τότε η μόνη μουσική που εκτελούνταν, ακουγόταν, καταγραφόταν και διδασκόταν εμπειρικά ή/και σε μουσικοδιδασκαλεία ήταν η βυζαντινή.

Στον 20ό αιώνα, οι διωγμοί, ο εξαναγκασμός και οι απελάσεις των Ρωμιών της Πόλης, έφεραν στην Ελλάδα πολλούς Κωνσταντινουπολίτες ψάλτες, που αναδείχθηκαν Δάσκαλοι και ανέδειξαν μαθητές που συνεχίζουν την παράδοση αυτή. Οι αείμνηστοι Πρωτοψάλτες Γεώργιος Αθ. Τσαούσης, Θρασύβουλος Στανίτσας είναι οι πιο γνωστοί μεταξύ αυτών. Ο εν Αθήναις Σύλλογος Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως που ιδρύθηκε το 1984 από μέλη της «Βυζαντινής χορωδίας Κωνσταντινουπολιτών» συνεχίζει επαξίως στις μέρες μας αυτή την παράδοση.

Η βυζαντινή μουσική, όμως, είναι ζωντανή και συνεχίζει να επηρεάζει την σύγχρονη ελληνική μουσική (Μίκης Θεοδωράκης, Μάνος Χατζηδάκης κ.ά.) και σκοπός της Δημερίδας είναι να αναδείξει αυτές τις μορφές και να αναζητήσει τρόπους για την μελλοντική της πορεία.

Το θέμα της Δημερίδας χαρακτηρίζεται από πρωτοτυπία, μιας και δεν υπάρχει ούτε πλούσια βιβλιογραφία ούτε Συνέδριο με αυτό το θέμα.

Ο Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών, ο οποίος από το καταστατικό του υπηρετεί κατ'εξοχήν την διερεύνηση και αξιοποίηση της διαχρονικής παράδοσης του Βυζαντίου και των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, με ιδιαίτερη τιμή οργανώνει και φιλοξενεί αυτή την Δημερίδα με το τόσο σημαντικό θέμα.

18:20 -18:40 Εισαγωγική ομιλία

Κωνσταντίνος Χολέβας, Πολιτικός Επιστήμων, Συγγραφέας

«Ο Βυζαντινός Πολιτισμός παραμένει επίκαιρος και οικουμενικός»

Όπως εξηγεί η Ελένη Γλύκατζη Αρβελέρ, το Βυζαντινό κράτος (η Ρωμανία όπως ήταν το πραγματικό όνομά του) είχε τρία συστατικά: Ελληνική γλώσσα και Ελληνικό Πολιτισμό. Ρωμαϊκό Δίκαιο και πολιτειακή συγκρότηση. Ορθόδοξη Χριστιανική Πίστη. Και τα τρία αποτελούν και σήμερα θεμελιώδη στοιχεία της εθνικής μας ταυτότητας. Ως Ορθόδοξοι Χριστιανοί κατά συντριπτική πλειοψηφία και ως ενδιαφερόμενοι για τον διαχρονικό Ελληνικό Πολιτισμό είμαστε μέτοχοι της Βυζαντινής κληρονομιάς. Αλλά και το Ρωμαϊκό Δίκαιο, βελτιωμένο με την επίδραση του Χριστιανισμού και του Βυζαντίου, εφαρμόσθηκε στη Νεώτερη Ελλάδα, όπως φαίνεται και από τις αποφάσεις των Εθνικών Συνελεύσεων του Αγώνος. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος το αποκαλεί ορθότερα: Βυζαντινορρωμαϊκό Δίκαιο.

Στη Μέση Ανατολή, οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί αποτελούν σήμερα μειοψηφία μέσα σε μία πλειοψηφία μουσουλμανική. Επιβιώνουν με πίστη στον Θεό και διατηρούν τη μνήμη του Βυζαντίου/ Ρωμανίας μέσω του ονόματός τους. Οι ίδιοι αποκαλούνται Ρουμ Ορτοντόξ, δηλαδή Ρωμηοί-Βυζαντινοί Ορθόδοξοι. Έχουν συνείδηση ότι συνεχίζουν τη βυζαντινή κληρονομιά μέσα σε δύσκολες συνθήκες. Ο καταστροφικός σεισμός στη ΝΑ Τουρκία, αλλά και η εσωτερική αναταραχή στη Συρία, μάς θύμισαν τον αγώνα επιβιώσεως που κάνουν. Είδαμε Ορθοδόξους Ναούς να γκρεμίζονται στην Αλεξανδρέττα, στο Χαλέπι κ.α.. Αλλά το φρόνημά τους δεν γκρεμίζεται. Διαφυλάσσουν τον ελληνορθόδοξο πολιτισμό του Βυζαντίου.

Η Αγία Σοφία και η Ρωμανία/Βυζάντιο εκφράζουν έναν πολιτισμό Ορθόδοξο, Ελληνικό και ταυτοχρόνως Οικουμενικό. Ας μιλήσουμε στα παιδιά μας για τη «Δόξα των Ελλήνων», όπως χαρακτηρίζει αυτόν τον πολιτισμό ο Γάλλος σύγχρονος βυζαντινολόγος Σουλβαίν Γκουγκενέμ (στο ομώνυμο βιβλίο του από τις Εκδόσεις Ενάλιος, Αθήνα 2019). Ας αντλήσουμε ελπίδα από τον καημό της Ρωμηοσύνης, όπως περιγράφει την ελληνορθόδοξη αγωνιστικότητα των Βυζαντινών ο Νομπελίστας ποιητής μας Γιώργος Σεφέρης (βλέπε το ποίημά του: Νεόφυτος ο Έγκλειστος μιλά).

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

18:40 – 19:00

Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Ειρηναίος Νάκος, Γενικός Διευθυντής του Ιδρύματος Μουσικής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών και Διευθυντής της Σχολής Βυζαντινής και Παραδοσιακής Μουσικής Ι. Αρχ. Αθηνών

«Η Σχέση της Βυζαντινής Μουσικής με το Έντεχνο Τραγούδι: Ιστορικές Ρίζες, Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Σύγχρονος Διάλογος».

Η μουσική είναι ένα από τα πιο ουσιαστικά πεδία έκφρασης και ταυτότητας για έναν λαό ή ένα έθνος. Στην Ελλάδα, η ιστορική σύνθεση της μουσικής ταυτότητας καθορίστηκε από την αλληλεπίδραση διαφόρων παραδόσεων, με κυριότερες τη βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική και το έντεχνο λαϊκό τραγούδι. Και οι δύο αποτελούν σημαντικά πολιτισμικά μορφώματα, αλλά και μουσικές εκφράσεις που συγκροτούν τη συλλογική μας μνήμη.

Γενική αναφορά στο ελληνικό μουσικό τοπίο.

Τοποθέτηση του θέματος: τι συνδέει την βυζαντινή μουσική με το έντεχνο τραγούδι;

Ερευνητικοί στόχοι και ερωτήματα.

19:00- 19:20

Σταμάτιος-Νικόλαος Κίσσας, Αρχων Πρωτομαΐστωρ της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, Πρόεδρος του Συλλόγου Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως

«Η ψαλτική παράδοση της Κωνσταντινουπόλεως στον Ελλαδικό χώρο».

Η ομιλία αναφέρεται εις την πορείαν της καθ' ημάς Εκκλησιαστικής Μουσικής (Βυζαντινής), κατά τα τελευταία διακόσια περίπου έτη, προ και μετά την Μικρασιατική καταστροφή.

19:20 – 20:00

Χορωδία της Σχολής Βυζαντινής και Παραδοσιακής Μουσικής Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Την διεύθυνση του χορού μαθητών της Σχολής θα έχει ο Καθηγητής και Πρωτοψάλτης, Μουσικολογιώτατος **κ. Απόστολος Ντέτσικας**.

Το κλιμάκιο των χορωδών που πλαισιώνει την εκδήλωση αποτελείται από μέλη του Μεγάλου Χορού της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, καθώς και από σπουδαστές και αποφοίτους που διακονούν ενεργά στα ιερά αναλόγια. Πολλοί εξ αυτών είναι πτυχιούχοι και διπλωματούχοι Βυζαντινής Μουσικής, με συμμετοχή σε πλήθος εμφανίσεων τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Με σεβασμό στην παράδοση και ενότητα στην απόδοση του ιερού μέλους, υπηρετούν το εκκλησιαστικό ύφος με ευγένεια, ευταξία και καλλιτεχνική ευαισθησία.

Το ίδρυμα Μουσικής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών

Το ίδρυμα Μουσικής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών ιδρύθηκε με την ευλογία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών κ.κ. Ιερωνύμου Β' και λειτουργεί με επιτυχία το Ωδείο – Σχολή Βυζαντινής και Παραδοσιακής Μουσικής. Το Ίδρυμα, που εδρεύει στην Αθήνα στεγάζεται στην οδό Κωστή Παλαμά 7, στα Πατήσια, σε ένα ανακαινισμένο σύγχρονο κτίριο, το οποίο διαθέτει όλες τις προδιαγραφές για την εύρυθμη λειτουργία του Ωδείου και της Σχολής. Ο χώρος διαθέτει εξοπλισμένες αίθουσες διδασκαλίας για την εκμάθηση βυζαντινής μουσικής, μουσικών οργάνων, τραγουδιού και φωνητικής καθώς και αίθουσα εκδηλώσεων - σεμιναρίων.

Λειτουργούν, επίσης, τμήμα μουσικής παραγωγής και ηχοληψίας, για όλους τους σπουδαστές και καθηγητές, για την εκμάθηση αλλά και για επαγγελματικές ηχογραφήσεις σε καλλιτέχνες που επιθυμούν να δημιουργ-

γήσουν μια μουσική παραγωγή (τραγούδια, μεταγλωττίσεις, πρόβες, εκπομπές κ.λπ.). Όλα αυτά συνθέτουν έναν πολυχώρο τέχνης που στόχος είναι ένας, η προαγωγή του Ελληνορθόδοξου Πολιτισμού.

Αξίζει να σημειωθεί πως παρέχονται τίτλοι σπουδών (πτυχία, διπλώματα) αναγνωρισμένα από το κράτος και ακολουθείται πιστά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Υπουργείου Πολιτισμού.

Η φιλοσοφία του Ιδρύματος, της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής και του Ωδείου είναι να προσφέρει σπουδές υψηλού επιπέδου με καταξιωμένους καθηγητές, ονόματα με διεθνή φήμη και αναγνώριση, με διακρίσεις τόσο στον Ελλαδικό χώρο όσο και στο εξωτερικό, αλλά και νέοι μουσικοί - παιδαγωγοί με ταλέντο και αξιόλογη καλλιτεχνική δράση, που δίνουν το ερέθισμα και τη δυνατότητα να γνωρίσουν το θαυμαστό κόσμο της Μουσικής Τέχνης.

Έχει δημιουργηθεί ένα περιβάλλον φιλικό, μέσα στο οποίο καλλιεργούνται ειλικρινείς ανθρώπινες σχέσεις, με στόχο οι μαθητές να μαθαίνουν μουσική και παράλληλα να αναπτύσσουν μια υγιή και συγκροτημένη προσωπικότητα. Η προσέλευση των σπουδαστών είναι αρκετά μεγάλη λόγω της υψηλής ποιότητας και μεταδοτικότητας των δασκάλων. Να σημειωθεί ότι, φοιτούν και από άλλες χώρες πλην της Ελλάδος, όπως Κύπρος, Ουκρανία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Ρωσία, Κάιρο, Αμερική, Αγγλία, Ισπανία κ.ά. Αξίζει να σημειώσουμε ότι τα τελευταία 8 χρόνια παραδίδονται και μαθήματα μέσω διαδικτύου.

Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό ζωντανό οργανισμό, που με την υπευθυνότητα του διδακτικού προσωπικού οι μαθητές δεν μαθαίνουν απλώς ένα μουσικό όργανο ή βυζαντινή μουσική ή τραγούδι αλλά βιώνουν τη χαρά της μουσικής έκφρασης αποκτώντας εφόδια ζωής, τα οποία γίνονται και επαγγελματικά εφόδια.

Διαθέτει τις παρακάτω Σχολές Τμήματα: α) Βυζαντινής Μουσικής β) Εκφωνητική γ) Ιερείς δ) Ανώτερων Θεωρητικών & Σύνθεσης ε) Ενόργανης Μουσικής στ) Μονωδίας ζ) Φωνητικής & Ορθοφωνίας η) Παραδοσιακής Μουσικής θ) Διεύθυνση Χορωδίας ι) Πνευστών ι) Τυμπάνων (drums) ια) Ηχοληψίας & Μουσικής Τεχνολογίας.

Το Ίδρυμα έχει πραγματοποιήσει συνέδρια, ημερίδες, μουσικές εκδηλώσεις παραδοσιακής και έντεχνης ελληνικής μουσικής, σεμινάρια, έκδοση δίσκων αλλά και συναυλία κλασικής μουσικής, παράλληλα με συνεργασίες με επιστημονικούς και πανεπιστημιακούς φορείς.

Έχει εκδώσει τους εξής ψηφιακούς δίσκους: 1) Στην Ελλάδα της Αγάπης, 2) Ιερατικά, 3) Μεταξύ Αθηνών και Εσχάτων, 4) Ο Πρώτος Ήλιος –

Σταύρου Κουγιουμτζή και 5) Οκτωηχία Αναστάσιμες Καταβασίες. Επίσης, έχει εκδώσει το βιβλίο με τίτλο «Φωτοσκιάσεις στη Βυζαντινή Μουσική».

20:00 – 20:40

- Χορωδία του Συλλόγου Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως

Χοροστατούντος του Μουσικολογιωτάτου, Πρωτοψάλτου

κ. Καλλιστράτου Κοφοπούλου

Ο Σύλλογος Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως και η χορωδία του

Ο Σύλλογος Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως ιδρύθηκε το 1984 από μέλη της «Βυζαντινής Χορωδίας Κωνσταντινουπολιτών», η οποία εδρασηριοποιείτο στην Αθήνα από το 1975. Σκοπός του Συλλόγου είναι η συνέχιση της Ιστορίας του ήδη από πεντηκονταετίας υφισταμένου πρεσβυγενούς Συνδέσμου Μουσικοφίλων λειτουργούντος μέχρι των ημερών μας εν Κωνσταντινουπόλει και συναθροίζοντος όλους σχεδόν τους Ιεροψάλτες της Βασιλευούσης με χοράρχας τους εκάστοτε Άρχοντες Πρωτοψάλτας και Λαμπαδαρίους της Μ.τ.Χ.Ε. Σημειωτέον, ο ως άνω Σύνδεσμος είναι η συνέχεια του περίφημου εν Φαναρίω Μουσικού Συλλόγου, ακμάσαντος από τον 19ον αιώνα μέχρι την Μικρασιατική καταστροφή.

Ο διωγμός, ο εξαναγκασμός και οι απελάσεις της Ρωμιοσύνης από την Πόλη, έφεραν στην Ελλάδα τους Ιεροψάλτας, τους διδασκάλους και τους μαθητάς των που συνεχίζουν την από αιώνων παραδοθείσαν αυτοίς γραπτήν τε και άγραφον Ψαλτικήν Τέχνην.

Πρώτος χοράρχης εν Αθήναις υπήρξεν ο αείμνηστος Γεώργιος Αθ. Τσαούσης, μαθητής του επίσης αειμνήστου Άρχοντος Πρωτοψάλτου της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως Νικολάου Αναστασιάδου και στενός συνεργάτης του Άρχοντος Μεγάλου Πρωτοψάλτου της Μ.τ.Χ.Ε. αειμνήστου Θρασυβούλου Στανίτσα. Από το 1991 χοράρχης είναι ο κ. Δημοσθένης Παϊκόπουλος, Άρχων τ. Β' δομέστικος της Μ. τ. Χ. Ε. παρά τω Θρασυβούλω Στανίτσα. Ο Σύλλογος έχει εκδώσει μέχρι σήμερα περί τας 20 ταινίας και 10 ψηφιακούς δίσκους που χαρακτηρίζονται δια την προσήλωσή τους στην Πολίτικη ψαλτική παράδοσιν που κατά γενικήν ομολογίαν αποτελεί την γνησιωτέραν έκφρασιν της Πατρώας Εκκλησιαστικής Βυζαντινής Μουσικής.

Κέρασμα

Σάββατο 15 Νοεμβρίου 2025, 09:30 – 13:30

09:00 – 09:30 Προσέλευση

09:30 – 09:50

Φίλιππος Τσαλαχούρης, σύγχρονος Έλληνας συνθέτης, Διευθυντής των Μουσικών Σχολών του Ωδείου Αθηνών και Τακτικό Μέλος της Ιονικής Ακαδημίας

«Δύο χαμένες ευκαιρίες: Ο βυζαντινός μουσικός κόσμος στην νεοελληνική μουσική δημιουργία».

Η διαπίστωση για δύο χαμένες ευκαιρίες αφορά στην σχέση των συνθετών της λόγιας μουσικής της νεότερης εποχής με τον κόσμο της βυζαντινής μουσικής και της ψαλτικής Τέχνης. Η μουσική σύνθεση δεν αξιοποίησε τον πλούτο και το εύρος της βυζαντινής μουσικής τόσο αισθητικά όσο και θεωρητικά. Θα περίμενε κανείς στους δύο αιώνες λόγιας μουσικής να υπάρχουν έργα τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά που να αντλούν μουσική ύλη από την βυζαντινή παράδοση. Από την άλλη πλευρά, η βυζαντινή ακαδημαϊκή κοινότητα δεν εκμεταλλεύτηκε την μεθοδολογία και τη γνώση της δυτικής μουσικής πρακτικής ώστε να αναπτύξει ισχυρό θεωρητικό υπόβαθρο. Και οι δύο, κατά τη γνώμη μας, χαμένες ευκαιρίες στέρησαν λόγω της απουσίας μουσικού διαλόγου ανάμεσα στα δύο μουσικά ιδιώματα, εργαλεία ανάπτυξης και εθνικής ισχυροποίησης. Το σημαντικότερο: χαράχτηκε, δυστυχώς, διαχωριστική γραμμή στο κοινό της ελληνικής μουσικής. Χάνεται, αν όχι, χάθηκε η ευκαιρία ενοποίησης του κοινού μιας πλατιάς ελληνικής μουσικής δημιουργίας.

09:50 - 10:10

Ηλίας Λιαμής, Δρ. Θεολογίας, Μουσικός, Συγγραφέας

«Η βυζαντινή μουσική και η Εθνική Μουσική Σχολή»

Στις αρχές του 20ού αιώνα, η ευρωπαϊκή μουσική δημιουργία συντονίστηκε με τις ευρωπαϊκές γεωπολιτικές εξελίξεις. Η τάση για ανεξαρτησία των λαών από τις «ομπρέλες των μεγάλων Ευρωπαϊκών Αυτοκρατοριών» ώθησε την μουσική δημιουργία να αναζητήσει σε κάθε λαό τις εθνικές του ρίζες.

Η Εθνική Μουσική Σχολή (ΕΜΣ) στην Ελλάδα εμφανίστηκε στην ίδια περίοδο με κύριο εκπρόσωπο τον **Μανώλη Καλομοίρη**. Στόχος της ήταν η δημιουργία μιας λόγιας μουσικής που να εκφράζει την **ελληνική ψυ-**

χή και να βασίζεται στα **λαϊκά και παραδοσιακά στοιχεία** του τόπου. Οι συνθέτες της σχολής επιδίωξαν να διαμορφώσουν μια εθνική μουσική ταυτότητα, διαφορετική από τα ευρωπαϊκά πρότυπα, αντλώντας έμπνευση από τη **δημοτική μουσική, τη λαογραφία και τη βυζαντινή παράδοση.**

Η **Βυζαντινή μουσική**, ως συνέχεια της αρχαίας ελληνικής και βασικό στοιχείο της ορθόδοξης λατρείας, αποτέλεσε σημαντική πηγή έμπνευσης για την Εθνική Σχολή. Ο **τροπικός χαρακτήρας**, η **μονοφωνία** και η **εκφραστικότητα** της βυζαντινής ψαλτικής επηρέασαν έντονα τη σύνθεση και την αισθητική των Ελλήνων συνθετών. Μέσα από τον συνδυασμό βυζαντινών στοιχείων με δυτικές μουσικές φόρμες, η Εθνική Μουσική Σχολή δημιούργησε ένα **ιδιαίτερο ελληνικό ύφος**, που συνέδεσε το παρελθόν με το παρόν και ανέδειξε τη **συνέχεια της ελληνικής μουσικής παράδοσης.**

Παρ' όλα αυτά, οι Έλληνες συνθέτες της ΕΜΣ περιορίστηκαν σε μια επιφανειακή χρήση της Βυζαντινής Μουσικής, «στενεύοντας» το εύρος των εκφραστικών της δυνατοτήτων στις περιορισμένες δυτικές κλίμακες. Με αυτό το δεδομένο, αλλά και με το διαφορετικό ηχόχρωμα το οποίος προέκυψε από την προσθήκη μουσικών οργάνων, η σύζευξη αυτή δεν μπόρεσε να διασώσει επαρκώς το ήθος του Βυζαντινού μουσικού ιδιώματος, χωρίς αυτό να σημαίνει πως το νέο αυτό είδος δεν προσέφερε αξιόλογα καλλιτεχνικά αποτελέσματα.

10:10 – 10:40 Διάλειμμα – Καφές

10:40 – 11:00

Ευάγγελος Κατσινάβας, Δρ. Γλωσσολογίας, Φιλολόγος, Μουσικός

«Η συνάντηση βυζαντινής μουσικής και ελληνορθόδοξης εκκλησιαστικής πολυφωνίας από τις αρχές του 19ου αιώνα μέχρι σήμερα και η ιδιαίτερος ενδιαφέρουσα εξέλιξη της συμπορεύσεως και της αμοιβαίας αλληλεπιδράσεώς τους. Εισήγηση με μουσικά παραδείγματα»

Η εισήγηση:

1. Αντικρούει την παγιωμένη άποψη ότι βυζαντινή μουσική και ελληνορθόδοξη εκκλησιαστική πολυφωνία αποτελούν ασύμβατα μεταξύ τους μουσικά συστήματα.
2. Παρουσιάζει και αναλύει το άγνωστο γεγονός ότι η αρχική βίαιη σύγκρουσή τους εξελίχθηκε σε αμοιβαία αλληλεπίδραση ιδιαίτερος ενδιαφέρουσα και ευεργετική για αμφότερες.

Παρουσιάζονται διαχρονικά, αναλύονται και αξιολογούνται:

α. Οι δύο πρώτες Σχολές ελληνορθόδοξης εκκλησιαστικής πολυφωνίας (Ευρωπαϊκή Σχολή, Σχολή Ιωάννη Σακελλαρίδη-19ος αιώνας), οι κυριότεροι εκπρόσωποί τους και το έργο τους.

β. Οι λόγοι που οδήγησαν στην πρώτη συγκρουσιακή φάση συννυπόρξεως των δύο μουσικών συστημάτων (το λεγόμενο «Μουσικόν ζήτημα» - τέλη 19ου αιώνα). Επισημαίνονται οι ελλιπέστατες γνώσεις κάθε πλευράς για τη μουσική θεωρία της άλλης, η καταστροφή των βυζαντινών μουσικών τρόπων από τις κλασικές εναρμονίσεις, και οι σχετικές απόψεις του Γάλλου μουσικολόγου Ducoudray, που ουδείς μπόρεσε τότε να κατανοήσει.

γ. Η δεύτερη φάση συννυπόρξεως των δύο μουσικών συστημάτων και η επίδραση της βυζαντινής μουσικής στην ελληνορθόδοξη εκκλησιαστική πολυφωνία. Δημιουργείται η «Σχολή της Βυζαντινής Πολυφωνίας» (αρχές 20ού αιώνα). Οι εκπρόσωποί της συνειδητοποιούν την αναγκαιότητα καλής γνώσεως και της βυζαντινής μουσικής θεωρίας, μεταβάλλουν ριζικά την προσέγγισή τους στην πολυφωνική επεξεργασία των βυζαντινών μελών, γνωρίζουν και εκτιμούν τον τροπικό πλούτο της βυζαντινής μουσικής αλλά και επισημαίνουν αδύνατα σημεία της θεωρίας της, κατανοούν τα βασικά σφάλματα των μέχρι τότε αποπειρών εναρμονίσεώς της και προσανατολίζονται προς πολυφωνικές επεξεργασίες τροπικού χαρακτήρα. Αναζητούν τις βασικές αρχές της τροπικής προσεγγίσεως, συνειδητοποιούν την κεφαλαιώδη σημασία του ισοκρατήματος στη «χαρτογράφηση» του βυζαντινού αρμονικού τοπίου και επινοούν τρόπους αξιοποίησώς του και συνδυασμού του και με τεχνικές κλασσικής αρμονίας. Παρουσιάζονται και αξιολογούνται οι κυριότεροι εκπρόσωποι της Σχολής και το μέχρι σήμερα έργο τους.

δ. Η επίδραση της ελληνορθόδοξης εκκλησιαστικής πολυφωνίας στην παραδοσιακή βυζαντινή μουσική. Οι σύγχρονοι θεωρητικοί επιδιώκουν τη διόρθωση των αδυναμιών που έχουν επισημανθεί από τους πολυφωνιστές. Αναφορά στο θεωρητικό του Σίμωνος Καρά, που παρουσιάζει το σύστημα των μουσικών τρόπων (ήχων) της βυζαντινής μουσικής σαφώς λεπτομερέστερα και βελτιωμένα και προτείνει σύστημα απλής εναρμονίσεώς τους με διπλά ισοκρατήματα, και στο θεωρητικό του Αβραάμ Ευθυμιάδη, που ορίζει εκ νέου τα διαστήματα των βυζαντινών κλιμάκων όχι ως ασύμμετρους αριθμούς με το σύστημα των μορίων του τόνου αλλ' ως κλάσματα ακεραίων αριθμών.

ε. Εν κατακλείδι, συμπεραίνεται ότι η στείρα άρνηση της δυνατότητας επικοινωνίας και αλληλεπιδράσεως των δύο μουσικών συστημάτων διαψεύ-

δεται τόσο από τα ιστορικά όσο και από τα θεωρητικά δεδομένα. Αντιθέτως, διαπιστώνεται η ιδιαίτερος ενδιαφέρουσα εξέλιξη μιας θετικότητας αλληλεπιδράσεώς τους ύστερα από τη σύγκρουσή τους και η δημιουργία ενός εξαιρετικής ποιότητας εν πολλοίς άγνωστου τροπικού πολυφωνικού εκκλησιαστικού ρεπερτορίου, η μελέτη του οποίου θα μπορούσε πλέον να οδηγήσει στη σύνταξη του Θεωρητικού της Τροπικής Αρμονίας των Βυζαντινών Μουσικών Τρόπων.

Θα παρουσιαστεί σειρά μουσικών παραδειγμάτων.

11:00 – 11:20

Χρήστος Τσιαμούλης, Παιδαγωγός-Συνθέτης, δεξιότηχνης στο ούτι, Τραγουδιστής, Θεωρητικός της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής.

«Η βυζαντινή κληρονομιά ως φορέας συνέχισης και διάσωσης της λαϊκής ρυθμικής και μελωδικής παράδοσης μέσα από την βιωματική συμμετοχή στο χορό και στο τραγούδι»

Ένα μουσικό ταξίδι, πού ξεκινά από την αρχαία Ελλάδα και τα μουσικά της έπιτεύγματα, συνεχίζει στους Αλεξανδρινούς και Ρωμαϊκούς χρόνους, κληρονομείται από την Βυζαντινή αυτοκρατορία, εμπλουτίζεται στην Παλαιολόγια περίοδο συναντώντας τον νέο Έλληνικό πολιτισμό πού διαμορφώνεται από τὸ 1830 μέχρι σήμερα. Εμείς οί νεοέλληνες γευόμαστε την παλιά αυτή κληρονομιά πού μπολιάστηκε πολλές φορές στην ιστορία από όμορους πολιτισμούς όπως οί Πέρσες, οί Άραβες, οί Όθωμανοί, Βαλκανικοί λαοί και Δύση, γεννώντας νέα είδη στην μουσική, τὸν λόγο και τὸν χορό. Μ' αυτή την μουσική γλεντήσαμε κι εμείς και τὰ παιδιά μας αποδεικνύοντας πώς ή άλυσίδα τοῦ πολιτισμοῦ δὲν κόπηκε και τὸ ταξίδι συνεχίζεται. Αλλά ποιά είναι τὰ αποδεικτικά στοιχεία πού μᾶς βοηθοῦν νὰ σιγουρευτοῦμε για τὴν πορεία αυτή; Θα μιλήσουμε πιὸ εἰδικὰ για τὸν ρυθμὸ και τὴν μελωδία τῶν τραγουδιῶν πού μᾶς ἔρχονται από τὸ παρελθὸν και κουβαλοῦν μέσα τους τὴν πληροφορία τῆς ἀρχαιότητας πού δὲν ἔχάθη, γιατί συνεχῶς μετασχηματίζεται.

11:20 – 12:00 Συζήτηση – Συμπεράσματα

12:00 – 12:30 Μουσικά ακούσματα από τον Χρίστο Τσιαμούλη
Λήξη της Διημερίδας

Κέρασμα

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ

(κατά την σειρά των εισηγήσεων)

Κωνσταντίνος Χολέβας

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη τό 1957. Είναι αριστούχος απόφοιτος του Πειραματικού Σχολείου του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε Δημόσιο Δίκαιο και Πολιτικές Έπιστήμες στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι Μέλος της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας της Εκκλησίας της Ελλάδος. Επί 18 έτη διετέλεσε Αρχισυντάκτης του Περιοδικού Έκκλησία, Έπισήμου Δελτίου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Ειδικεύεται στα έθνικά και ιστορικά θέματα καθώς και στην ανάδειξη και τεκμηρίωση της Ορθόδοξης Χριστιανικής Παράδοσης. Από τό 1991 έως τό 1999 ήταν τακτικός αρθρογράφος του περιοδικού Οικονομικός Ταχυδρόμος. Σήμερα αρθρογραφεί στην έφημερίδα Παραπολιτικά, στο περιοδικό Πειραϊκή Έκκλησία, στο περιοδικό Απόστολος Βαρνάβας, καθώς και σε πολλά άλλα έντυπα και ιστολόγια. Από τόν Φεβρουάριο του 1989 μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2023 διετέλεσε τακτικός συνεργάτης του Ραδιοφωνικού Σταθμού της Εκκλησίας της Ελλάδος και του Ραδιοσταθμού της Ίερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς.

Τά κυριώτερα βιβλία πού έχει συγγράψει είναι:

- 1) «Γιά μιά Δυναμική Έξωτερική Πολιτική», 1994, γιά τό όποιο βραβεύθηκε από την Έλληνική Έταιρία Χριστιανικῶν Γραμμάτων.
 - 2) «Έλληνισμοῦ Ένόρασις», 1997.
 - 3) «Η έθνική μας ταυτότητα στην έποχή της παγκοσμιοποίησης», 2001
 - 4) «Έκκλησία και Έλληνική Διάρκεια», 2002, βραβεῖο Δοκιμίου εις μνήμην Παναγιώτη Φωτέα.
 - 5) «Η Έλληνορθόδοξη Παιδεία στόν 21ο αἰῶνα», 2007.
 - 6) «Στήν Εὐρώπη ὡς Έλληνες», 2010.
 - 7) «Η Έλληνορθόδοξη Πρόταση, γιά την κρίση, την παιδεία, τά έθνικά θέματα», 2015.
 - 8) «Τό Μακεδονικό ζήτημα και οί παγίδες της Συμφωνίας τῶν Πρεσπῶν», Α' έκδοση 2018, Δ' έκδοση 2025.
 - 9) «Τό 1821 σήμερα - Τά μηνύματα του 1821 και τά σύγχρονα έθνικά θέματα», 2020.
 - 10) «Η Γενοκτονία του Έλληνισμού (1914-1923): Μικρά Ασία- Πόντος- Ανατολική Θράκη», 2022.
 - 11) «Ορθοδοξία και Πατριωτισμός», 2023.
- Γνωρίζει την Αγγλική, Γαλλική και Ίταλική γλῶσσα.

Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Ειρηναῖος Νάκος

Ὁ π. Εἰρηναῖος (κατὰ κόσμον Ἑμμανουήλ) Νάκος γεννήθηκε στὴν Ἀθήνα στὶς 18 Φεβρουαρίου 1975. Χειροτονήθηκε διάκονος στὶς 23 Αυγούστου 1997 ἀπὸ τὸν τότε Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Διαυλείας, νῦν Μητροπολίτη Διδυμοτείχου, Δαμασκηνὸ Καρπαθάκη καὶ τοποθετήθηκε Διάκονος στὸν Μητροπολιτικὸ καὶ Καθεδρικὸ Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν. Στὶς 30 Μαρτίου 2003 χειροτονήθηκε πρεσβύτερος ἀπὸ τὸν Μακαριστὸ Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρὸ Χριστόδουλο, παραμένοντας ἐφημέριος στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν ἕως καὶ τὸ 2008.

Ἀπὸ τὸ 2008 ἕως καὶ τὸ 2019 διεκόνησε ὡς πρόεδρος Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτήρος Καλλιθέας. Ἀπὸ τὸ 2019 ἕως τὸ 2020 ἐφημέριος στὸν ὀρφανοτροφειακὸ Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Βασιλείου Ροῦφ καὶ σήμερα εἶναι ἐφημέριος στὸν Ἱερὸ Ναὸ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ταύρου.

Σπουδές

Εἶναι ἀριστοῦχος πτυχιούχος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Πτυχιούχος καὶ Διπλωματοῦχος μὲ βαθμὸ ἄριστα τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ἀπὸ τὰ Ὡδεῖα Αἰγάλεω καὶ Ρωμανὸς ὁ Μελωδός, μὲ δάσκαλο τὸν ἀείμνηστο Μανώλη Χατζημάρκο. Ἔχει λάβει Δίπλωμα Μουσικοδιδασκάλου μὲ βαθμὸ ἄριστα, καθὼς καὶ Πτυχίον Παραδοσιακοῦ Τραγουδιοῦ. Ἔχει σπουδάσει ὀρθοφωνία καὶ φωνητική, κλασσικὸ, ἔντεχνο, Λαϊκὸ καὶ παραδοσιακὸ τραγούδι μὲ τοὺς Ἀναστάσιο Γέρου, Στογιαννίδου Βέρα, Σπύρο Βουτσινᾶ, Θεόφιλο Βουτσινᾶ καὶ Πένυ Ρίζου.

Καλλιτεχνικές ἐμφανίσεις

Ἔχει τραγουδήσει ἔντεχνα καὶ λαϊκὰ μουσικὰ ἔργα, κλασσικὰ τραγούδια καὶ ἄριες σὲ διάφορες μουσικὲς συναυλίες καὶ ἐκδηλώσεις, στὸ Ραδιόφωνο, τὴν Τηλεόραση, καθὼς καὶ στὸ Ἡρώδειο Ἀρχαῖο Θέατρο.

Ραδιόφωνο

Ἔχει συνεργαστεῖ ὡς παραγωγὸς τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ παρουσιαστὴς τῆς ἐκπομπῆς «Διάκονοι τῆς Ὁρθοδόξου ὑμνολογίας», μία ἀφιερωματικὴ ἐκπομπὴ σὲ ὅσους ἔδωσαν καὶ δίνουν τὴ δική τους μαρτυρία στὴ βυζαντινὴ μας μουσικὴ παράδοση, ἐπίσης τῆς ἐκπομπῆς «Γνωριμία μὲ τὰ μουσικὰ ὄργανα», ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκπομπῆς «Πρόσωπα καὶ Παράδοση».

Μουσικές εκδόσεις

Έχει εκδώσει τέσσερις ψηφιακούς δίσκους βυζαντινής μουσικής μέ ὕμνους α) τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, β) τῶν Χριστουγέννων, γ) τοῦ Ἑνιαυτοῦ, δ) «Τά Ἱερατικά» μέ τά ἅπαντα τοῦ Ἱερέως, ἐκφωνήσεις, ἀπολυτίκια, κοντάκια, εἰσοδικά κ.λπ. Ἐπίσης, ἔχει συμμετάσχει σέ πολλοὺς ψηφιακοὺς δίσκους συναδέλφων.

Ἱεροψαλτικές θέσεις

Ἦχει χρηματίσει Πρωτοψάλτης καὶ Λαμπαδάριος σέ πολλοὺς Ἱερούς Ναοὺς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὅπως Καθεδρικός Ναός Φανερωμένης Χολαργοῦ, Κοιμήσεως Θεοτόκου Ταύρου, Ἀγίου Ἰωάννου Ταύρου, Ἀγίας Μαρκέλης Βοτανικοῦ, Ἀγίου Ἀθανασίου Θησείου καὶ Ἀγίου Σπυρίδωνος Πειραιῶς.

Ἐπιτροπὴ Ἱεροψαλτῶν Ι.Α.Α.

Ἀπὸ τὸ ἔτος 2010 εἶναι πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ἀκροάσεως ἱεροψαλτῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, καλλιτεχνικὸς Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς καὶ Παραδοσιακῆς Μουσικῆς καὶ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς καὶ Παραδοσιακῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Διδασκαλία

Ἦχει εἰκοσιπενταετὴ διδακτικὴ καὶ δεκαετὴ διευθυντικὴ ἐμπειρία στὴν ὠδειακὴ ἐκπαίδευση, ὡς καθηγητὴς Β.Μ. διδάσκοντας τὴν τοῦ Δαμασκηνοῦ Θεία Τέχνη, θεωρία καὶ μέλος, ἱστορία καὶ μουσικὴ ἀπαγγελία.

Διακρίσεις

Ἦχει τιμηθεῖ μέ ἀναμνηστικὸ ἔπαινο ἀπὸ τὸν Ὅμιλο γιὰ τὴν Unesco Πειραιῶς καὶ Νήσων καὶ τὸν Διεθνῆ Ὄργανισμό International Action Art, γιὰ τὴν κοινωνικὴ, πολιτιστικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ προσφορά.

Σταμάτιος - Νικόλαος Κίσσας

Ἐγεννήθη τῇ 2ᾳ Ἰανουαρίου 1954 εἰς τὸ Χρυσοκέραμον (τουρκιστὶ Τσεγκέλκιοϊ Çengelköy) τῆς Ἀσιατικῆς ὀχθῆς τοῦ Καταστένου (Βοσπόρου, Ἐπαρχία Χαλκηδόνας), εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου καὶ διήκουσεν τὰ πρῶτα γράμματα εἰς τὴν Ἀστικὴν Σχολὴν τῆς ὡς ἄνω Κοινότητος. Ἀπόφοιτος τοῦ Ζωγραφείου Λυκείου Κωνσταντινουπόλεως, ἐφοίτησε εἰς τὴν Νομικὴ Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, εκπαιδευθεὶς εἰς τὸ Λονδῖνον εἰς τὰ χρηματοοικονομικά, ὅπου καὶ παρέμεινεν ἐπὶ ἑννεαετίαν ἐργαζόμενος ὡς σύμβουλος ἐπενδύσεων.

Ἀπὸ τοῦ 1992 διαμένει μονίμως εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξασκῶν τὸ ἐπάγγελ-

μα τοῦ Συμβούλου Ἐπενδύσεων - Ἐπιχειρήσεων. Τὸ ἔτος 2016 ἔχει συνταξιοδοτηθεῖ. Ἀπὸ ἡλικίας τῶν πέντε ἐτῶν ψάλλει ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ κανονάρχου, ἀναγνώστου, δομεστίκου, β' ψάλτου καὶ α' ψάλτου εἰς διαφόρους ἱεροὺς Ναοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἀθήναις, Μεγ. Βρεταννία καὶ πάλιν ἐν Ἀθήναις. Ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχοντος Πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας (Μ.τ.Χ.Ε.) Βασιλείου Νικολαΐδου. Ἐψάλλεν ἐπὶ μίαν ἐννεαετίαν εἰς Λονδῖνον (Ἅγιον Νεκτάριον Battersea καὶ Κοίμησιν Θεοτόκου WoodGreen). Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1999 ὑπηρετεῖ τὴν Ἱερὰν Τέχνην ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ α' ψάλτου εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Γεωργίου ἐν Καβουρίῳ Βουλιαγμένης-Ἀττικῆς.

Ἀπὸ δὲ τῆς 15^{ης} Μαΐου 2011, ὅτε καὶ ἐνεκαინιάσθη ὁ νέος περικαλλὲς ἐνοριακὸς ναὸς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Φανερωμένης Βουλιαγμένης (πανηγυρίζει τὴν ἡμέραν τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου), διακονεῖ τὸ Ἱερὸν Ἀναλόγιον τῆς ἐνορίας ταύτης μὲ ἀριστερὸν ἱεροψάλτην ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 2013, τὸν κατὰ σάρκα υἱὸν αὐτοῦ Εὐάγγελον, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μετατραπέντος εἰς ἐνοριακὸν παρεκκλήσιον. Ἀπὸ τοῦ 1996 μέχρι καὶ τοῦ Φεβρουαρίου 2017 διετέλεσεν ἀνελλιπῶς μέλος τοῦ Δ.Σ. τῆς «Ἑστίας Κωνσταντινουπόλεως» κοινωφελοῦς καὶ φιλανθρωπικοῦ Σωματείου, ποὺ συντηρεῖ Γηροκομεῖον εἰς τὴν Παλαιὰν Φώκαιαν Ἀττικῆς.

Ἀπὸ τοῦ 1997 διακονεῖ ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ προέδρου τὸν ἱστορικὸν «ἐν Ἀθήναις Σύλλογον Μουσικοφίλων Κων/πόλεως» προπύργιον ἐν Ἑλλάδι τῆς Πατριαρχικῆς καὶ γενικώτερον Πολίτικης Ψαλτικῆς Παραδόσεως κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν τῆς γνησιωτέρας ἐκφράσεως τῆς καθ' ἡμᾶς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως. (www.cmkon.gr). Ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 2003 μέχρι τοῦ τέλους Σεπτεμβρίου 2006 ὑπῆρξε συνεργάτης τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (89,5 FM) μὲ τὴν ἐκπομπὴν «Πολίτικο Ἀναλόγιον». Ἀπὸ δὲ τῆς 29^{ης} Σεπτεμβρίου 2009 συνεργάζεται πάλιν μὲ τὸν Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (89,5 FM) μὲ τὴν ὠριαίαν ἐκπομπὴν «Ἀπὸ τὴν ψαλτικὴν Παράδοσιν τῆς Κων/πόλεως» μεταδιδομένην ἐκάστην Τρίτην στὰς 16.00 ἢ 17.00.

Διετέλεσε μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Οἰκουμενικῆς Ὁμοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτῶν (ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ.) ἀπὸ τοῦ 2011-2022. Ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου τὴν 22αν Φεβρουαρίου 2016 μὲ τὸ ὀφφίκιον τοῦ Ἀρχοντος Πρωτομαϊστορος τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Μετέσχεν Σεπτῇ Πατριαρχικῇ κελεύσει, εἰς τὸν Χορὸν τοῦ «ἐν Ἀθήναις Συλλόγου Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως» κατὰ τὴν Μεγάλην κατ' Ἀνατολὰς Σύνοδον τῆς Ὁρ-

θοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Κρήτῃ τῷ 2016 ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ χοράρχου τοῦ Συλλόγου καὶ Ἀρχοντος Μουσικοδιδασκάλου τῆς Μ.τ.Χ.Ε. κ. Δημοσθένους Παϊκοπούλου. Εἶναι ἑγγαμος καὶ πατὴρ δύο τέκνων.

Φίλιππος Τσαλαχούρης

Ο Φίλιππος Τσαλαχούρης γεννήθηκε στὴν πόλὴ Καμίνα τοῦ Κονγκό στὴν Κεντρικὴ Ἀφρικὴ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1969 καὶ μεγάλωσε στὴν Αθήνα. Σπούδασε φλάουτο (τάξη Ν. Δεπούντη) καὶ Ἀνώτερα Θεωρητικὰ (τάξεις Ν. Νευράκη - Ἀρμονία, Δ. Δραγατάκη - Αντίστιξη & Φούγκα), στὸ Ἐθνικὸ Ωδεῖο με ὑποτροφία τῆς κ. Καλομοίρη καὶ τῶν δασκάλων τοῦ. Τὰ πτυχία τοῦ συνοδεύονται ἀπὸ διακρίσεις καὶ βραβεῖα. Ἀνάμεσα στὰ ἔργα τοῦ ξεχωρίζουν οἱ ἑξι Συμφωνίες, ἡ δραματικὴ καντάτα Ἰούλιος Καίσαρας, οἱ μονόπρακτες ὅπερες Το Ὀνειρο τοῦ Σατνή, Πούσκιν, Ἀπιστία ἢ τὸ Χάρτινο Φεγγάρι καὶ Ὁ Μιχαήλ Ἀγγελος στὴ Ρώμη, οἱ 24 Ἑλληνικοὶ Χοροὶ γιὰ τὸ Μουσεῖο Μπενάκη, τὸ λειτουργικὸ δράμα Ἡ ὥρα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, τὸ Κοντσερτίνο γιὰ βιόλα, τὸ Κοντσερτίνο γιὰ κοντραμπάσο, τὰ δύο Κοντσέρτα γιὰ πιάνο, τὸ Κοντσέρτο γιὰ φλάουτο, ἡ ἐλεγεία «Σμύρνη, ἡ πόλὴ ποὺ ταξίδευε στὸν οὐρανό» γιὰ βιολί καὶ ορχήστρα, οἱ τρεῖς Λειτουργίες, ἡ καντάτα Cerigo, οἱ δύο Σονάτες γιὰ βιολί & πιάνο, οἱ δύο Σονάτες γιὰ βιολοντσέλο & πιάνο, ἑξὶ κουαρτέτα ἐγχόρδων, τὸ χορωδιακὸ Ἡ Γάτα καὶ τὸ φεγγάρι, Οἱ δυο Ραββίνοι, Οἱ ἐπτὰ Λόγοι τοῦ Χριστοῦ ἐπάνω στὸ Σταυρό, ὁ Λυρικός Μονόλογος «Ἐν τῇ Ερήμῳ», Stabat Mater κ.ά. Ἔργα τοῦ παρουσιάστηκαν στὴν Ελλάδα, τὴ Ρωσία, τὴν Ἰσπανία, τὴ Βουλγαρία, τὴν Ουγγαρία, τὴν Ἀγγλία, τὴ Γαλλία, τὴ Ρουμανία, τὴν Ουρουγουάη, τὴν Ἰταλία, τὴν Τουρκία, τὴν Κίνα, τὴν Ουκρανία, τὴν Αυστρία, τὴν Ταϊβάν, τὴ Σερβία, τὴν Κροατία καὶ τὴ Γερμανία ἀπὸ συγκροτήματα ὅπως ἡ Κρατικὴ Ορχήστρα Ἀθηνῶν, Κρατικὴ Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, Καμεράτα τοῦ ΜΜΑ, Χορωδία δωματίου τῆς Ραδιοφωνίας τῆς Μόσχας, Χορωδία τῆς Ἀκαδημίας Λιστ, Χορωδία Kodaly τοῦ Ντέμπρετσεν, Συμφωνικὴ Ορχήστρα τῆς ΕΡΤ, ἡ Μικτὴ Χορωδία τῆς ΕΡΤ, Συμφωνικὴ ορχήστρα τοῦ Πάζαρτζικ, Φιλαρμονικὴ «Μιχαήλ Ζόρα» τοῦ Bacau, Σολίστες τῆς Πράγας, Νέο Ἑλληνικὸ Κουαρτέτο, Κουαρτέτο τοῦ Εδιμβούργου, τὸ Κουαρτέτο Πατρῶν, Κουαρτέτο Ἀθηνῶν, ορχήστρα Academica, Ἑλληνικὸ Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικῆς, Ορχήστρα τῶν Χρωμάτων, Γυναικεῖο φωνητικὸ σύνολο Opus Femina, Συμφωνικὴ Ορχήστρα τοῦ Πανεπιστημίου Dokuz τῆς Σμύρνης, Ορχήστρα Πατρῶν, Κλασσικὴ Ορχήστρα τοῦ Κιέβου, Λουιζιάνα

Συμφωνιέτα, Σόφια Συμφωνιέτα, Φιλαρμονική του Έγκερ, Ορχήστρα Kodály, ορχήστρα Arcadia Mundi, η Ορχήστρα BelaBartok, η Ορχήστρα JohannStraussFestival κ.α.

Έχει συνεργαστεί με το Θέατρο Τέχνης, το Εθνικό Θέατρο, το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος κ.ά. συνθέτοντας μουσική για έργα των Ιονέσκο, Τσέχωφ, Μπέρνχαρντ, Στρίντμπεργκ, Ροντρίγκες, Αναγνωστάκη, Γκολντόνι, Καμπανέλλη, Παίητζ, Αρού, Κολτές, Ουίλιαμς, Γκάτζο, Λεοτιέ, Χορν, Σαίξπηρ, Ομπράιαν, Ίψεν, Σοφοκλή, Αριστοφάνη, Μίλερ κ.α.

Δίδαξε στο Εθνικό Ωδείο (1990 – 1995), στη δραματική σχολή του Θεάτρου Τέχνης «Κάρολος Κουν» (1991 – 2005) και στο Ωδείο Κόνταλν (1992 – 2017). Από το Σεπτέμβριο του 2004 διδάσκει στο Ωδείο Αθηνών. Σήμερα κατέχει τη θέση του διευθυντή των Μουσικών Σχολών του Ωδείου Αθηνών. Εξελέγη τακτικό μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών το Μάιο του 1997. Είναι μέλος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής του Μουσείου Μπενάκη. Το Δεκέμβριο του 2008 βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για το σύνολο του έργου του αλλά και για τη γενικότερη προσφορά του στη μουσική με το βραβείο «Γ. Α. Παπαϊωάννου» με αφορμή τη σύνθεση των «24 Ελληνικών Χορών για το Μουσείο Μπενάκη». Έχει λάβει επίσης το Αργυρό μετάλλιο της πόλης της Ρόδου και το Πανδωδεκανησιακό βραβείο «Βαλσάμη».

Ηλίας Διαμής

Ο Ηλίας Διαμής γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στην Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετά τις μεταπτυχιακές του σπουδές στα πανεπιστήμια της Γενεύης και της Οξφόρδης, αναγορεύτηκε διδάκτορας της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο πεδίο της Νηπτικής Θεολογίας.

Παράλληλα με τις θεολογικές του σπουδές, πήρε τα πτυχία πιάνου και ανώτερων θεωρητικών (αρμονίας, αντίστιξης και φούγκας) από το Ελληνικό Ωδείο, ενώ παρακολούθησε μεταπτυχιακά μαθήματα μουσικολογίας και διεύθυνσης χορωδίας και ορχήστρας στην Αγγλία και την Ουγγαρία. Παράλληλα, σπούδασε την Βυζαντινή μουσική με διδασκάλους τους Δ. Μαυραγάνη, Ανδρέα Βουτσινά και Γ. Δεμελή.

Είναι συγγραφέας λογοτεχνικών και παιδαγωγικών βιβλίων, καθώς και μουσικοθεατρικών έργων και όπερας, τα οποία έχουν μελοποιηθεί από διακεκριμένους συνθέτες και έχουν παρουσιαστεί σε παραστάσεις στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης, καθώς και σε μεγάλες αίθουσες πόλεων της Ελλάδας.

Από το 2000 είναι Πρόεδρος της Συνοδικής Επιτροπής Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων και των Μουσικών Συνόλων και μόνιμο μέλος της Συνοδικής Επιτροπής Νεότητας της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Δίδαξε επί 38 έτη στην Ελληνογαλλική Σχολή Άγιος Ιωσήφ και είναι ιδρυτής και διευθυντής της ομώνυμης χορωδίας, η οποία έχει συμμετάσχει, σε κορυφαίες εκδηλώσεις στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης, στο Ηρώδειο, στο Καλλιμάρμαρο Ολυμπιακό Στάδιο, καθώς και σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές.

Ευάγγελος Κατσιναβάκης

Ο Ευάγγελος Φ. Κατσιναβάκης, Γλωσσολόγος PhD, Φιλολόγος, Μουσικός, σπούδασε Φιλολογία στο ΕΚΠΑ. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές Γενικής και Ιστορικοσυγκριτικής Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο Κολωνίας ως υπότροφος του γερμανικού κράτους. Η διδακτορική του διατριβή εγκρίθηκε με άριστα παμψηφεί από τον Γλωσσολογικό Τομέα της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Δημοσίευσε μελέτες Γενικής Γλωσσολογίας (καθολικά γλώσσας, σημασιολογικά προβλήματα Ελληνικής) και Παιδαγωγικής (δομολειτουργική προσέγγιση διδακτικής μητρικής γλώσσας), διατέλεσε ερευνητικός υπότροφος του Ωνασείου Ιδρύματος και μέλος ερευνητικής ομάδας της IBM Ελλάδος για αυτόματη μετάφραση, δίδαξε στην Επιμόρφωση Φιλολόγων (Π.Ε.Κ.) και συνέγραψε πρότυπα σχολικά βοηθήματα. Υπήρξε εκπαιδευτικός του Αρσακείου. Σχεδίασε το εγχείρημα της ψηφιοποίησεως του Αρχείου της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας. Μουσικές σπουδές: θεωρητικά, βυζαντινή μουσική, μονωδία και σεμινάρια διευθύνσεως χορωδίας. Υπήρξε μέλος της Χορωδίας της ΕΡΤ και άλλων επίλεκτων χορωδιών, ιδρυτής και διευθυντής του Μικτού Φωνητικού Συνόλου Ars Nova και της χορωδίας Αγίου Παντελεήμονος Ιλισού, συνιδρυτής και συνδιευθυντής της Χορωδίας Γυμνασίων-Λυκείων των Αρσακείων Ψυχικού, μαέστρος-επισκέπτης άλλων χορωδιών (Δημοτική Χορωδία Ηρακλείου Κρήτης, Φωνητικό Σύνολο Manus Apertae κ.ά.) και Δεξιός Ψάλτης του Αγίου Παντελεήμονος Ιλισού. Μελετά συστηματικά τις σύγχρονες εξελικτικές τάσεις της βυζαντινής μουσικής, τη συνάντησή της με την ευρωπαϊκή πολυφωνία και τη βαθμιαία δημιουργία τροπικού πολυφωνικού συστήματος προσαρμοσμένου στους βυζαντινούς μουσικούς τρόπους. Έχει δημοσιεύσει σχετικές μελέτες, δημιουργήσει διαδικτυακό site (YouTube Evangelos Katsinavakis), δώσει διαλέξεις και πραγματοποιήσει συναυλίες και ραδιοφωνικές εκπομπές επί του θέματος.

Χρήστος Τσιαμούλης

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1961. Σπούδασε κιθάρα με τη Λίζα Ζώη και θεωρητικά στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών. Στη συνέχεια πήρε το δίπλωμα της βυζαντινής μουσικής με δάσκαλο τον Λυκούργο Αγγελόπουλο από το Ωδείο Σκαλκώτα. Από το 1980, με αφορμή τη γνωριμία του με το σύλλογο του Σίμωνα Καρρά, στράφηκε στη μελέτη της Ελληνικής παραδοσιακής μουσικής και την εκμάθηση των παραδοσιακών οργάνων όπως το ούτι, το πολιτικό και στεριανό λαούτο, ο ταμπουράς και ο ταμπουράς με δοξάρι, το μαντολίνο, η λύρα, ο κεμανές Καππαδοκίας, το νέι, το καβάλι, τη φλογέρα και άλλα.

Με τις «Δυνάμεις του Αιγαίου» το 1985 ξεκίνησε μια δημιουργική πορεία πάνω στην παράδοση αλλά και στις μουσικές τάσεις του σύγχρονου τραγουδιού. Παράλληλα με την έκδοση πέντε CD, το συγκρότημα έκανε συναυλίες στην Ελλάδα, την Ευρώπη, την Αμερική και την Αυστραλία μέχρι και το 1991 όπου έληξε η συνεργασία τους.

Συνεργάστηκε με πολλούς μουσικούς, τραγουδιστές και συνθέτες της παλαιότερης και της νέας γενιάς: (Μ. Χατζιδάκις, Δ. Σαββόπουλος, Γ. Μαρκόπουλος, Ν. Ξυδάκης, Ν. Μαμαγκάκης, Γ. Χατζηνάσιος, Ε. Βιτάλη, Μ. Μητσιας, Δ. Μαραγκόπουλος, Ν. Κυπουργός, Μ. Φαραντούρη, Ελ. Αρβανιτάκη, Γ. Ζωγράφος, Σ. Γιαννάτου, Λιζ. Καλημέρη, Μ. Λιδάκης, Αλκ. Ιωαννίδης, Ηλ. Λιούγκος, Σ. Παπάζογλου, Κ. Παπαδοπούλου, Κ. Κουλιά, Γ. Χαρούλης, Δ. Μπάσης, και Γ. Νέγκα.

Επίσης συνεργάστηκε με πολλούς σημαντικούς εκπροσώπους της παραδοσιακής μουσικής: (Σίμων Καρράς, Χρ. Αηδονίδης, Δ. Σαμίου, Ν. Σαραγούδας, Μαριώ, Ψαραντώνης, Μ. Τζουγανάκης, Γ. Αμαραντίδης, Μ. Καλιοντζίδης, Ηλίας Υφαντίδης και με όλους τους νεώτερους δεξιότεχνες της καινούργιας γενιάς. Ακόμη συμμετείχε στην ορχήστρα «Εστουδιαντίνα» από τα πρώτα της ακόμα βήματα.

Μετά το τέλος των Δυνάμεων του Αιγαίου συνέχισε προσωπική πορεία που περιλαμβάνει τριάντα δίσκους ακτίνας, που περιέχουν κυρίως δικές του συνθέσεις καθώς και διασκευές παραδοσιακών τραγουδιών. Στις συνθέσεις του διακρίνεται η επεξεργασία σύγχρονων στοιχείων με μοτίβα της παραδοσιακής και λαϊκής ελληνικής μουσικής και της παράδοσης της Ανατολικής Μεσογείου γενικότερα.

Από το 1985 διδάσκει παραδοσιακά όργανα σε ωδεία και μουσικές σχολές: Δημοτικό Ωδείο Περιστερίου, Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, Ωδείο Σκαλ-

κώτα, Μουσική Σχολή Περισσού, Μουσικό Γυμνάσιο Χαϊδαρίου, Μουσείο Λαϊκών Οργάνων, Δημοτικό Ωδείο Πατρών, Σχολή Παραδοσιακής Μουσικής «Αγίας Σοφίας» Λευκωσίας, ΚΕΠΕΜ (Σίμων Καράς).

Το 2003 μέχρι 2013 ξεκίνησε συνεργασία με το Ωδείο Αθηνών, δημιουργώντας τμήμα ελληνικής μουσικής όπου διδάσκονται όλα τα παραδοσιακά όργανα και οι ελληνικοί χοροί. Στα πλαίσια αυτού του τμήματος δίδαξε θεωρητικά της ελληνικής μουσικής, ούτι, ιστορία της βυζαντινής και παραδοσιακής μουσικής, καθώς και το θεωρητικό μάθημα «Ήχος και Μακάμ» στα πλαίσια του μεταπτυχιακού τμήματος βυζαντινής μουσικής.

Έχει κάνει πολλά σεμινάρια ανά την Ελλάδα με θέμα την ελληνική παραδοσιακή μουσική και την πράξη της τέχνης του αυτοσχεδιασμού πάνω στα Μακάμ. Το 2004 με 2006 δίδαξε ταμπουρά στο Τμήμα Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από το 2014 μέχρι σήμερα διοργανώνει σεμινάρια για μουσικούς και μαθητές στο Ξηροκάμπι Λακωνίας (Μουσικό Χοροστασιό).

Σαν δεξιότηχης στο ούτι συμμετείχε στην πρώτη συνάντηση λαουτοειδών το 1990 στο Παλλάς με διοργανωτή τον Λάμπρο Λιάβα, στη Διεθνή Συνάντηση για τα λαουτοειδή που έγινε το 2005 στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και επίσης έπαιξε στον ίδιο χώρο το 2023 στο αφιέρωμα «Το Ούτι στην Ελλάδα».

Ως δεξιότηχης του νέι έπαιξε στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού πλάι στον Σουλεϊμάν Εργκουνιέρ στα πλαίσια συνεύρεσης Ελλήνων και Τούρκων και συμμετείχε σε συναυλία τουρκικής θρησκευτικής μουσικής που έγινε στο Κοσ Μιουζιμ στα πλαίσια του Μουσικού Φεστιβάλ Κωνσταντινούπολης το 2003.

Εξέδωσε σε συνεργασία με τον Π. Ερευνίδη βιβλίο με συλλογή τραγουδιών και μουσικής με τίτλο «Ρωμιοί Συνθέτες της Πόλης 17ος-18ος αι», και το θεωρητικό παραδοσιακής μουσικής «Αλφαριθμητικό τροπικό σύστημα» μαζί με τρία τεύχη που το ακολουθούν που έχουν τίτλο «Τα μελωδικά μοτίβα της παράδοσης» με τραγούδια και σκοπούς από όλη την Ελλάδα, καθώς και το εγχειρίδιο «Οι μουσικές κλίμακες στο Ούτι».

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΟΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

(κατά την σειρά εμφανίσεως των χορωδιών)

Απόστολος Ντέτσικας

Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1978. Κατάγεται από τα Ιωάννινα από όπου ήταν και οι δύο αείμνηστοι γονείς του Θωμάς και Λαμπρινή. Μαθήτευσε κατά χρονολογική σειρά στους πρωτοψάλτες Κούλη Κρέστα, Μανώλη Χατζημάρκο και Γρηγόρη Νταραβάνογλου.

Ωφελήθηκε από την συναναστροφή του με τον πρωτοψάλτη του Ι. Ν. Αγ. Δημητρίου Αμπελοκήπων Ευάγγελο Μένεγα. Έλαβε Πτυχίο, Δίπλωμα και Δίπλωμα Μουσικοδιδάσκαλου Β. Μ. από το Ωδείο Αλίμου με ειδικό καθηγητή τον κορυφαίο πρωτοψάλτη Μανώλη Χατζημάρκο, προτάσσει του οποίου διορίστηκε το 2001 Δάσκαλος Β. Μ. στο Ωδείο Αιγάλεω επί πενταετία. Το 2001 Κυριακή της Πεντηκοστής χειροθετήθηκε Ιεροψάλτης στον Ιερό Ναό της Αγίας Τριάδος Βύρωνος από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού κ. Δανιήλ.

Την ίδια περίοδο 2001-2005 διδάσκει στις ενοριακές σχολές των Ιερών ναών Αγίου Νικολάου Καισαριανής και Αγίας Τριάδος Βύρωνος, καθώς και επί ένα έτος στο Ωδείο Αμαντέους. Από το 2009 διδάσκει στο μουσικό εργαστήρι του Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ταύρου, και από το 2013 ως συνεργαζόμενος καθηγητής της σχολής Β. Μ. του Ι. Ν. Ζωοδόχου Πηγής Ακαδημίας.

Από το 2017 ανήκει στο δυναμικό των διδασκόντων καθηγητών της σχολής Βυζαντινής Μουσικής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών και συνεργάτης του Εκκλησιαστικού Ιδρύματος Βυζαντινής και Παραδοσιακής Μουσικής της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Από το 2014 διδάσκει στη σχολή Τέτιξ ως συνεργάτης του Αρχοντος Μαΐστορος της Μ.τ.Χ.Ε. Γρ. Νταραβάνογλου. Από το έτος 2021 διδάσκει στην ενοριακή σχολή βυζαντινής Μουσικής του Ι.Ν. Αγίων Τριών Ιεραρχών Καισαριανής. Έχει εκδώσει ψηφιακό δίσκο (cd) με τίτλο: «Τω Ευδίω Λιμένι σου Προσδραμών».

Είναι παραγωγός και παρουσιαστής διαδικτυακών εκπομπών «Ελληνικά Μελωδήματα», «Ωδή στους Νέους» και «Βυζαντινή Ηχώ». Τέλος, διετέλεσε μέλος της επιτροπής ακροάσεως Ιεροψαλτών της Ιεράς Μητροπόλεως Καισαριανής Βύρωνος και Υμηττού, και παράλληλα επί τριετία Λαμπαδάριος του Μητροπολιτικού Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Καισαριανής. Έχει λάβει μέρος σε πλείστες εκδηλώσεις με την χορωδία του ιστορικού συλλόγου φίλων βυζαντινής Μουσικής Αθηνών, ως χοράρχης και μονωδός, στον οποίο είναι έφορος και μέλος του Δ. Σ. Χρημάτισε επίσης, Λαμπαδάριος στους κάτωθι Ιερούς Ναούς: Καθεδρικό Ιερό ναό Αγίας Τριάδος Βύρωνος, Ιερό Ναό Αγίου Σπυριδώνος πολιούχου Πειραιώς, Ιερό Προσκύνημα Αναστάσεως Χριστού Σπάτων. Από το 2007 μέχρι και σήμερα το 2022 είναι Πρωτοψάλτης του Ι. Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου και Παναγίας του Κύκκου του Δήμου Ταύρου.

Καλλίστρατος Β. Κοφόπουλος

Γεννήθηκα στις 7-10-1950 εις την Βασιλίδα των πόλεων... Κωνσταντινούπολη. Τα πρώτα βήματα επί αναλογίου έγιναν κατόπιν προτροπής του Θείου μου κυρού Νικολάου Δικαστόπουλου, δομέστικου εις τον Άγιον Νικόλαον του Γαλατά, μετέπειτα Άρχοντος β' Δομεστίκου (1964-1982) της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας (Μ.τ.Χ.Ε.) με πρωτοψάλτην τον κυρό Ελευθέριον Γεωργιάδη, τον μετέπειτα Άρχοντα Λαμπαδάριον (1968-1978) της Μ.Χ.Ε. Εν συνεχεία εμαθήτευσα εις τα Εισόδια της Θεοτόκου (Πέρα) δίπλα εις τον Πρωτοψάλτην κυρό Σταύρο Μακρίδη.

Το έτος 1964 ευρισκόμενος πλέον εις τας Αθήνας εμαθήτευσα: α) ως παραδομέστικος δίπλα στον Άρχοντα Α' δομέστικον της Μ.τ.Χ.Ε. κυρό Ανδρέα Πετρόχειλο, β) ως δομέστικος δίπλα στον Άρχοντα β' Δομέστικον της Μ.τ.Χ.Ε. κυρό Δημήτριο Μαγούρη, γ) εν συνεχεία και επί σειρά ετών, ως Δομέστικος δίπλα στον Άρχοντα Μουσικοδιδάσκαλο και τ. Άρχοντα β' Δομέστικο της Μ.τ.Χ.Ε. κυρ Δημοσθένη Παϊκόπουλο.

Όλα αυτά τα χρόνια παραλλήλως εμαθήτευσα ως μόνιμος-βασικός χορωδός, επί δέκα και πέντε έτη, εις την «Μεγάλην Χορωδίαν των Κωνσταντινουπολιτών» υπό την χοραρχία του Άρχοντος Πρωτοψάλτου της Μ.τ.Χ.Ε. κυρού Θρασυβούλου Στανίτσα. Διετέλεσα δε Λαμπαδάριος επί τριετίαν του κυρού Κωνσταντίνου Μαφίδη.

Ός Α' Ιεροψάλτης διακόνησα: α) Αγία Τριάδα Αιγάλεω εν έτος. β) Αγία Μαρίνα Περιστερίου δέκα και τέσσερα έτη. γ) Ευαγγελισμός της Θεοτόκου Ιλίου είκοσι και πέντε έτη. δ) Από το 2012 μέχρι και την σήμερον ψάλλω εις τον Άγιον Ελευθέριον Πειραιώς.

Από το 1991 μέχρι και την σήμερον, είμαι βασικός χορωδός και Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του «Εν Αθήναις Συλλόγου Μουσικοφίλων Κωνσταντινουπόλεως» υπό την διεύθυνση του Άρχοντος Μουσικοδιδασκάλου κυρ Δημοσθένη Παϊκοπούλου.

Διηύθυνα Βυζαντινούς Χορούς με την βοήθειαν φίλων και συναδέλφων, δίδοντας συναυλίας και ψάλλοντας εις διαφόρους Ναούς των Αθηνών και ανά την Ελλάδα.

Τέλος, έχω ηχογραφήσει σειρά ψηφιακών δίσκων (cd) με Βυζαντινούς Εκκλησιαστικούς Ύμνους τηρώντας το Κωνσταντινουπολίτικο ύφος ψαλσίματος, όπως μου το μεταλαμπάδευσαν οι Διδάσκαλοι μου (Αιωνία αυτών η μνήμη).